

INTERACTIVE WHITE BOARD - A NEW MEANS OF PEDAGOGICAL INTERACTION WITH CHILDREN FROM PRESCHOOL AGE

Simona Batkova

KG “Elitsa”, Madan, Bulgaria, simonabatkova@abv.bg

Abstract: Our dynamically developing modernity requires the search and application of various effective ways of pedagogical interaction to attract attention, provoke activity and apply what has been learned in learning about the world by the child. The introduction of new technologies enriches the traditional methods of pedagogical interaction and helps to expand the opportunities for teachers to work by using new tools and instruments.

The use of an interactive whiteboard in kindergarten is a new multifunctional tool for achieving higher quality in the education of preschool children and their preparation for school.

The interactive whiteboard works like a computer screen and provides work with all tools: composing presentations, graphics, audio and video files, working with the Internet. It's like working with a personal computer even more. Its use provides information, visually, aurally and effectively. The introduction of these multimedia technologies (colors, graphics, sound) in the kindergarten allows simulation of different situations and environments, activates the cognitive activity of the child, improves the assimilation of the material. The use of the interactive whiteboard in the kindergarten increases the motivation of the child to acquire new knowledge in all educational areas. The child occupies different positions in the learning process, acts both independently and as a partner and play. The visual presentation of the objects creates a condition for conscious observation, which facilitates the child in a more complete perception of real objects.

In the course of the present study, using the capabilities of an interactive whiteboard, we tried to trace the dynamics of the process in two areas:

- attracting and retaining attention
- active thinking, free operation and behavior in this type of activity.

The future of the teaching profession is related to the increasing use of new technologies in the educational process. Their increasing use leads to making learning interesting, fun, desired by children, develops their individual, creative abilities and abilities, really prepares them for the future role of a student.

Keywords: interactive technologies, stimulation, activity, increase, diversity, combination, adequate application.

ИНТЕРАКТИВНА ДЪСКА - НОВИ СРЕДСТВА ЗА ПЕДАГОГИЧНО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЕЦА ОТ ПРЕДШКОЛСКАТА ВЪЗРАСТ

Симона Баткова

ДГ “Елица”, гр. Мадан, България, simonabatkova@abv.bg

Резюме: съвременната динамична среда изисква търсене и прилагане на различни ефективни начини на педагогическо взаимодействие за привличане на внимание, провокиране на активност и прилагане на наученото в опознаването на света от детето. Въвеждането на нови технологии обогатява традиционните методи на педагогическо взаимодействие и спомага за разширяване на възможностите за работа на учителите чрез използването на нови средства и инструменти. Използването на интерактивна дъска в детската градина е нов многофункционален инструмент за постигане на по-високо качество в обучението на децата в предучилищна възраст и подготовката им за училище.

Интерактивната дъска работи като екран на компютър и предоставя работа с всички инструменти: съставяне на презентации, графики, аудио и видео файлове, да се работи с интернет. Всичко е като работа с персонален компютър дори и повече. Използването ѝ предоставя информация, визуално, слухово и действено. Въвеждането на тези мултимедийни технологии (цветове, графика, звук) в детската градина позволява симулиране на различни ситуации и среди, активизира познавателната дейност на детето, подобрява усвояването на материала. Използването на интерактивната дъска в детската градина повишава мотивацията на детето за усвояване на нови знания по всички образователни направления. Детето заема различни позиции в учебния процес, действа както самостоятелно, така и като партньор и игра. Визуалното представяне на обектите създава условие за съзнателно наблюдаване, което улеснява детето в по-цялостно възприемане на реални обекти.

В хода на настоящото изследване, използвайки възможностите на интерактивна дъска се опитахме да проследим динамиката на процеса в две сфери:

- привличане и задържане на вниманието
- действено мислене, свободно опериране и поведение при този вид дейност.

Бъдещето на учителската професия е свързано с все по-голямото използване на новите технологии във възпитателно-образователния процес. Все по-широкото им използване води до превръщане на обучението в интересно, забавно, желано от децата, развива техните индивидуални, творчески възможности и способности, подготвя ги реално за бъдещата роля на ученик.

Ключови думи: интерактивни технологии, стимул, активност, адекватно приложение

Изследването се проведе с 20 деца на 5-6 год. в детска градина поставени в условия за ползване на мултимедиен ресурс ориентиран към детето и неговото ангажиране в собствения му откривателски процес на познание, развитие и творчество.

Предучилищната възраст е изключително важен период в живота на детето за усвояване на знания умения, отношения през целия живот. Характерно за възрастовите особености на децата от предучилищна възраст е тяхното нагледно-образно мислене и осигуряването на по-голяма нагледност е от съществено значение за повишаване интереса и активността на децата. (Гюрова,2008)

Предлагането на една нова, нетрадиционна среда на педагогическо взаимодействие, която провокира знанията, уменията и въображението на децата с богати възможности за разнообразни дейности, за изработване на варианти, за търсене на подходи, стратегии и решения, създава условия за тяхното пълноценно обучение и възпитание. По мнение на А. Кръстева (2014) „интерактивното обучение само по себе си предполага прилагането на интерактивни методи и техники във възпитателно-образователния процес. По този начин несъмнено се засилва вниманието и активността на децата. Интерактивното обучение е една от най-добрите технологии за включване на децата в познавателната дейност, като се дава възможност за диалогово общуване, което осигурява взаимно разбиране и взаимодействие, и води към съвместно решаване на задачи. Подобни практики широко се използват в другите образователни системи от Европейските страни” [6, с. 184].

Според учените К. Арънгазин и А. Дзюбина (2009) интерактивната бяла дъска е мощен инструмент за взаимовръзката между учителя и детето, важен елемент в триадата „учител _обект на познание — дете”. Дъската създава не само картина на света, но и образ, като развива мисловната дейност, събужда интереса му към знанията, формира качества на личността. Чрез интерактивна бяла дъска се привлича по-силно вниманието на децата, учебният материал се преподава по интересен и увлекателен начин. Използването на интерактивна бяла дъска намалява психологическата бариера, позволява на децата да преодолеят своите притеснения от техниката и да започнат по-добре да използват съвременните технологии.

Използването на интерактивна бяла дъска в детската градина прави учебно-възпитателния процес по-динамичен, по-комуникационен, децата се мотивират много по-бързо при усвояване на новия материал. По мнение на С. Лазарова (2012) „интерактивната дъска позволява да се отдели по-голямо внимание на управлението на учебния-възпитателния процес, на педагогическото общуване , на осигуряване на постоянна обратна връзка” .

Интерактивната дъска е сензорен екран осигуряващ много добра нагледност, който работи като част от система, която включва също компютър и проектор.

Друго основно предимство при използване на интерактивна дъска е нейната многофункционалност. Възможността да работи като екран на компютър, предполага работа с всички инструменти: съставяне на презентации, графики, аудио и видео файлове, да се работи с интернет. Всичко е като работа с персонален компютър дори и повече.

Предоставяйки информация, визуално, слухово и действено въвеждането на тези иновационни технологии в детската градина, осигурява стимул и активност за учене, при постигане на резултати в учебната дейност от страна на децата. Прилагането им е по-възбуждащо, по-привлекателно. Позволява да се засили мотивацията на детето към опознаване на света. Интересът на децата към новите информационно-комуникационни технологии е предпоставка за ежедневно им приложение в практиката на детския учител. Предлаганите електронни ресурси на издателства: „клет”, „Просвета”, „Изкуства” и съчетаването им с останалите предимства на интерактивната дъска - съставяне на презентации, графики, ползване на интернет, са предпоставка за много по-добро педагогическо взаимодействие. Прилагането на мултимедийни технологии (цветове, графика, звук), позволява стимулиране различни ситуации и среди, активизира познавателната дейност на детето, подобрява усвояването на материала. Използването на интерактивната дъска в детската градина повишава мотивацията на детето за усвояване на нови знания по всички образователни

направления. Детето заема различни позиции в учебния процес, действа както самостоятелно, така и като партньор и игра. Визуалното представяне на обектите създава условие за съзнателно наблюдаване, което улеснява детето в по-цялостно възприемане на реални обекти.

В хода на настоящото изследване, използвайки възможностите на интерактивна дъска се опитахме да проследим динамиката на процеса в две сфери: привличане и задържане на вниманието и в сферата на действено мислене, свободно опериране и поведение при този вид дейност.

За целта ежедневно използвахме електронни ресурси на издателство „клет“ по програмна система „Приятели“ в регламентирани ситуации по направления Български език и литература, Математика, Околен свят, Изобразително изкуство, Музика.

Предоставихме възможност на децата да подреждат пъзели на интерактивна дъска, след което да разказват или съставят история. Да играят с букви, съставят думи, извършват звуков и сричков анализ, определят първи и последен звук в дума с едно кликване върху дисплея. Използвахме възможностите на интерактивна дъска за преразказ на приказка в ядро: „Възприемане и пресъздаване на литературно произведение“ по направление Български език и литература. Приказката за „Червената шапчица“, придоби нов облик, когато децата сами избират дрехите, които ще облече момиченцето, кошничката, декора на гората, цветята, виртуално се избират сцените персонажа в зависимост от детското въображение.

Въведени в приказния свят на Снежанка по образователно направление „Математика“, работейки на интерактивна дъска, децата сами да оперират с геометрични фигури и форми, подреждат цифри във възходящ и низходящ ред, определят последователност на сезони. Прилагането на възможности, като цвят, графика, звук и видео стимулираха различни ситуации и игри. Компонентите на игри включени в електронния ресурс активираха познавателната дейност на децата. Например инструменти, стимулиращи броенето и класифицирането на обекти, решаването на логически задачи, пъзели и лабиринти, сравняването на множества даде възможност за между-предметна интеграция.

Предоставихме възможност на децата да възприемат зрително и слухово обитателите на езерото по темата „кой живее в езерото?“ по направление Околен свят, на по-късен етап много лесно обобщиха знания за части на тялото на птици в играта; , клонове, крака, опашка „справяйки се с електронната писалка при свързването.

Разказвайки за професиите на хората, откривайки и поставяйки на правилното място характерни за дадена професия инструменти и оръдия на труда на детето влиза в ролята да бъде „учител“ изпитващ другите деца да бъде творец, да създава собствен продукт електронен ресурс „Планетата на загадките“, издателство „Анубис“. Игра „Кое на кого служи?“.

Децата имаха възможност да рисуват върху дъската, да довършват липсващи части от даден обект, да изписват букви и цифри, което подпомогна за развитие координацията на движение на ръцете, допринесе за формиране на графични умения. Задачи като: „Свържи правилно точките“, тема: Приказки“ или задача „От точка до точка“, тема: „Подаръци за Коледа“, децата придобиха умения да работят както на дъската така и в книжките.

Възпроизвеждането на звук при работа с интерактивна дъска разви визуално-слуховото възприятие на децата. Например в ситуация по музика по тема: „Музикални инструменти“ при запознаване с музикален инструмент „пиано“, освен, че получиха нови знания за музикални инструменти - приплъзвайки с маркера до правилното изображение възприеха слухово, звученето на музикалния инструмент. Децата имаха възможност, чрез интерактивна дъска да композират мелодия върху „виртуални клавиши“. Запаметявайки най-добре композирана мелодия, след изслушване децата изказаха свое оценъчно мнение.

Освен в регламентираните ситуации по направления, използвахме възможностите на интерактивна дъска и в нерегламентирани ситуации за представяне на презентации, музика, филми с образователна насоченост в провеждане на празници.

Ползата от приложението на интерактивна бяла дъска в учебно-възпитателния процес дава следните резултати при работата с деца от предучилищна възраст: активно привличане на внимание, мотивация за , придобиване на нови знания и отношения , провокиране желание за участие, формиране умения за работа с иновационни технологии.

При използването на интерактивна дъска в педагогическото взаимодействие с деца от предучилищна възраст от голямо значение е привличане на вниманието им по интересен и забавен начин и това ни дава приложението на този вид иновационно средство в детската градина, неговото разнообразяване.

При провеждането на регламентирани и нерегламентирани ситуации с интерактивна бяла дъска, 100% от децата имат по-голяма концентрация на внимание, първо от палитрата от цветове, която позволява използването на различни нюанси с цел конкретизиране на важни области на обектите, тяхното отделяне, показване връзката между обектите и др. Използването на звук и видео значително увеличава обема на

изучавания материал. Интерактивната дъска позволява да се правят снимки на екрана при възпроизвеждане на видео, за да може по-късно да се работи с тези изображения - да се съхраняват, разпечатват, да се правят анотации и т.н .

Интегрирането във виртуална среда на обучение подобрява начина на възприемане на материала, подобрява ускорява ученето, чрез смяна на картини, отваряне на интернет приложения, което е от съществено значение за развитие на нагледно- образното мислене характерно за децата от тази възраст. Позволяване групиране, разделяне и сортиране по общи и различни характеристики на обектите, ефективното използване на интерактивни материали и изображения, които могат да бъдат подчертани - анотирани на дъската с цел съсредоточаване върху специфични аспекти на определен обект, 70% от децата, които редовно посещават детска градина, вземат отношение във взаимодействието „дете - учител” и „дете - дете” . Всичко това води до задълбочено и трайно усвояване на знания и отношения, адаптиране към нова среда на обучение.

За ефективно взаимодействие тази технология изисква специално приспособен маркер. Преместването, завъртането и показването на обектите със средствата на интерактивната дъска, добавянето на изображения като графични елементи към работните страници или като фон, извършвани, чрез вмъкване на графичния обект от галерията или с „влачене” от стартирано приложение, 30 % от децата с лекота се справят с тези средства на интерактивна дъска. Те проявяват усвоени ключови умения от децата за работа с иновационни технологии, което е предпоставка за високата ефективност на педагогическото взаимодействие при ежедневното приложение на интерактивна дъска в обучението.

Обобщението на резултатите дават възможност да се направят следните изводи:

1. Чрез използване на този вид иновационно средство, децата придобиват не само компютърна грамотност, но и информационна култура, която включва придобиване на етична, естетическа и интелектуална чувствителност. С лекота овладяват методика на работа с различни електронни компютърни новости, но се учат и да се стремят към оживена, емоционална човешка комуникация.
2. Образователни дейности организирани по този начин, водят децата към по- лесно привличане и задържане на вниманието. Децата не възприемат пасивно обясненията учителя, а проявяват действено мислене изпълнявайки задачи на дъската. Всичко това позволява на учителя да постигне по- голям ефект и да формира допълнителна мотивация сред децата, прибирайки се в къщи детето да разкаже за преживяванията си в къщи. Изграждат се умения за етично поведение за изслушване на говорещия и действащия, децата придобиват уменията да изслушват заданието звучащо от мултимедията, да наблюдават внимателно как другите се справят със задачите.
3. Ползвайки всички тези възможности при работа с интерактивна дъска, учителят по- бързо и по- лесно установява постиженията на децата входно- изходно ниво, прави изводи имайки поглед върху индивидуалната и груповата дейност на всяко едно дете. Прави възможно ползването на дидактични игри и упражнения, проблемни ситуации и творчески задачи по нов начин в образователните дейности, води до мотивиране, индивидуализиране на обучението, развитие на творческите способности, създаване на благоприятен емоционален фон.

*** КАКВИ ТЕНДЕНЦИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА ПРЕДОСТАВЯ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ИНТЕРАКТИВНА ДЪСКА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА ?**

1. Децата изявяват огромно желание за работа с интерактивната дъска
2. Наличието на умения за използване на технологични средства се потвърждава от липсата на затруднения при работа с тях.
3. Развиват се личностни качества на децата, поставени в нова среда на педагогическо взаимодействие, повишава активността и мотивация за учене.
4. Подобрява се вниманието, социалната комуникация и сътрудничество, като се преодоляват личностни качества, като нерешимост при вземане на решения за осъществяване на този вид дейност.
5. Усъвършенства се психо-моториката, като подготовка за бъдещата социална роля на ученик.

*** КАКВИ ТЕНДЕНЦИИ ПРЕДОСТАВЯ РАБОТАТА С ИНТЕРАКТИВНА ДЪСКА В ПЕДАГОГИЧЕСКОТО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ?**

За целта проведохме анкета с учители (8 учители) от необходимостта от въвеждането на интерактивна дъска в детската градина за подобряване педагогическото взаимодействие за формиране на знания, умения, отношения при децата от предучилищна възраст.

След обобщаване на резултатите от проведената анкета, 100% от учителите са отговорили, че е напълно необходимо за подобряване на педагогическото взаимодействие при формиране на знания, активизиране на мисловна дейност, придобиване информационна компетентност и разнообразяване дейността на децата. Това е необходимост наложена от бързото развитие на информационните технологии и една съвременна детска градина трябва да отговаря на тези изисквания с цел подобряване на качеството на образование,

насочено към развитието на детето.

ЛИТЕРАТУРА

- Арынгазин, К., & Дзюбина, А. (2009). „Применение интерактивной доски“, „Знания. Понимание. Умение“, <http://www.zpu-journal.ru/e-zpu>
- Гюрова, В. (2008). „Интерактивност в учебния процес“, София
- Изд. Анубис, (2016). Електронен продукт „Планетата на загадките“. <http://anubis.bg>
- Изд. Клет. Електронен продукт „Програмна система Приятели“. <https://klett.bg>
- Кръстева, А. (2014). Интерактивни образователни технологии в началното училище. Астарта, Пловдив
- Лазарова, С. (2012). Интерактивната бяла дъска в обучението. Астарта, Пловдив
- Chou, P.-N., Chang, C.-C., & Chen, M.-Y. (2017). Let's draw: utilizing interactive white board to support kindergarten children's visual art learning practice. *Educational Technology & Society*
- Habeeb, K. (2018). Effects of interactive whiteboard training programs on teacher efficacy and student outcomes in kindergartens. *Educ Inf Technol* 23
- Kurniasih, E., & Masduki, L. (2017). Development of Interactive Whiteboard Media To Learning Animal and Plant in the Kindergarten, *International Journal of Applied Engineering Research*, vol. 12.
- Samsonova, O. (2020). Interactive Whiteboards in Elementary Schools, *New Horizons in Education and Social Studies*